

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş insanımızın en büyük sermayesi akıl

İş yeri yönetimleri günümüz koşullarında "proje geliştirme" ve "yatırım yönetimi" üzerine odaklanmaz, gerekli yoğunluk ve derinlikte düşünce geliştirmez bilgiye dayalı kaliteli fikir üretmezse gelecek 10 yılı güven altına alamaz.

İş yerlerimizi bilinçle yönetmemiz için dünya genelinde olup bitenleri kavrayarak, gerekli alternatif tepkileri kararlaştırmış olmamız ilk adımdır. Bu ilk adımın sağlıklı bir yolculuğun başlangıcı olabilmesi için imkân ve kısıtlarımızı abartının ya da küçümsemenin tuzaklarına düşürmeden değerlendirebilmemiz ikinci adımdır. Üçüncü adım da bir yıl sonrasından 10 yıl sonrasını ne yapmamız gerektiğini netleştirme olmalıdır.

Ülkemizdeki iş insanlarının gündeminde çok sayıda değişken var. Burada, beş değişken üzerinde düşünülmesini öneriyoruz. Birincisi, dijital teknolojilerin yarattığı sınırsız bağlantı, sınırsız iletişim, sınırsız işbirliği potansiyelinin kullanılması. Bu bağlamda, yapay zekâ ve otonom uygulamalarının yarattığı "üretimde merkeze dönüş eğiliminin" etkilerine karşı alternatiflerin geliştirilmesi. İkincisi, teknolojik dönüşümün yarattığı "yenilik potansiyeli" ve ekonomik büyümeyle ilişkileri. Üçüncüsü, teknolojinin gelişme fırsatları üzerine kurulan "platform yapıların" olası üretim ve bölüşüm ilişkileri. Dördüncüsü, güçlendiren ve verimlilik yöneliklerinin "açığa çıkardığı sermaye ve yatırım yönetimi". Beşincisi de "yeni ekonomik düzenin kurulması, dengenin sağlanması ve döngünün sürdürülmesi" konusunun gerektirdiği yeni kurumsal yapılanma.

İletişimde ulaşılabilirlik

İster ilgi menzilimizde olsun, isterse olmasın; teknolojik tabanın değişmesi, ucuz ve sınırsız bağlantı potansiyelleri giderek artırıyor. İletişimde ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik, herkesin karşılayabileceği maliyetlerle sınırsızlığa yakın potansiyeller yaratıyor. Dünyanın herhangi bir yerinde biriyle işbirliği yapmamız ve ortak iş kurmamızın önünde dil engeli dahil kısıtlar kalkıyor.

Ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik potansiyelleri yanında yapay zekâda gelişmeler makinelerin makinelerle, makinelerin insanlarla,

Doğada olduğu gibi, üretim sistemlerinin de kendine özgü "düzeni", "dengesi" ve "döngüsü" vardır. Bir üretim sistemi iyi kurgulanmış bir döngüye sahip değilse, tükettiği kaynakların değeri, ürettiği değerden daha büyük olur.

kurumların kurumlarla, kurumların insanlarla akla gelecek bütün alanlarda ilişki kurmalarını sağlıyor. Teknolojik gelişmeler insanın yapabileceği işlerin büyük bir bölümünü makineler üzerinde yapabilme potansiyeli yakın ve uzak gelecekteki ürün doğalarını, süreç yapılarını, dönüştürme ve işlem maliyetlerini yeniden yapılandırıyor.

Ülkemizdeki iş insanları ilgilerini makro-ekonomik dengelerden işletme içi yapılara çevirdiğinde göreceklerdir ki yakın gelecekte fiyat-maliyet dengeleri yeniden kurulacak. Bu yeni değer yaratma zincirini tartışmayan, entelektüel düzlemde çözümleri zihninde netleştirmeyenler reel ölçekte yani işyeri bağlamında rekabet güçlerini yitirecek.

Güçlendiren yenilikler

İki yenilik çeşidi ekonomide belirleyici etken haline geldi. "Güçlendiren yenikler" herhangi bir buluş ya da yeniliğin ortaya çıkardığı maliyeti yüksek, sınırlı sayıda insanın satın alabildiği mal ve hizmetleri, herkesin satın alabileceği fiyat-maliyet dengelerine taşıyan yeniliklerdir. Güneş enerjisinde maliyetlerin son beş yılda yüzde 85 düşmesi, rüzgâr enerjisinde yüzde 35'lik maliyet azalması gibi...

Güçlendiren yenilikler başlangıçta istihdam açığı yaratsa da yarattıkları sonuçlar orta ve uzun dönemde ciddi miktarda sermayeyi açığa çıkarmaktadır. Aynı etkiyi " verimlilik yenilikleri" de yapmaktadır. Her iki yeniliğin sermaye açığının ortaya çıkarması, açığa çıkan sermayeyi yatırımlarda değerlendirmeyi gerektirmektedir.

İş yeri yönetimleri, günümüz koşullarında "proje geliştirme" ve "yatırım yönetimi" üzerine odaklanmaz, gerekli yoğunluk ve derinlikte düşünce geliştirmez, bilgiye dayalı kaliteli fikir üretmez, gelecek on yılı güven altına alamaz.

Teknoloji, insanın çıplak gücüyle yapamadığını aklını kullanarak bulduğu araç ve yöntemlerle yapmasıdır. Dijital dönüşüm, ürün-hattı yapıları geriletirken, platform yapılarını öne çıkarıyorlar. Alibaba'dan Airbnb'ye, Uber'e, Google'a ve Amazon'a platform yapılar bir önceki aşamadan farklı bir üretim ve ticaret yapısı oluşturuyor. Arz odaklı ölçeklendirme talep-odaklı ölçeklendirmeye kayıyor. Platform yapılarda "etkileşim" ürüne değer katmanın etkili araçlarından biri haline geliyor.

Döviz hareketleri, faiz oranları, büyüme rakamları, enflasyon beklentileri, borsa hareketleri, emtia fiyatları, gayrimenkul talepleri elbet ki önemli. İş insanlarımız aynı zamanda platform yapıların üretim ve ticareti nasıl etkilediğine de diğerleri kadar önem vermek zorunda.

Yatırım yönetimi

Sermayenin birikim sistemi değişiyor. Ürün doğaları farklılaşıyor; akıllı ve bağlantılı ürünler her geçen gün yaşamımızı derinliğine işgal ediyor. Ürün-hattı yapılar, hızla platform yapılara dönüşüyor. Platform yapılardaki ticari ilişkiler bugüne kadar düzeni sağlayan hukuk zeminini değiştiriyor. Süreç doğaları değiştiği gibi, ürünlerin bileşen ve bağlamları, kombinasyonları da köklü biçimde değişiyor.

Değişmeler "sermayenin açığa çıkarılması" koşullarını farklılaştırıyor. Üretimde döngünün tamamlanması, sürdürülebilirliğin korunması yeni bir "yatırım yönetimi" bakışı kurgulamamızı gerektiriyor. Ülkemizde iş insanları, "yeni yatırım yönetim koşulları" ve "yeni fizibilite anlayışı" üzerinde kafa yormaz, düşünce berraklaştırarak, bilgiye dayalı fikir üretmez ve tutarlı projeleri elinin menzilinde hazır tutmazsa, istediğimiz gelişme yaratılabilir mi?

Döngünün sürdürülmesi

Doğada olduğu gibi, üretim sistemlerinin de kendine özgü "düzeni", "dengesi" ve "döngüsü" vardır. Bir üretim sistemi iyi kurgulanmış bir döngüye sahip değilse, tükettiği kaynakların değeri, ürettiği değerden daha büyük olur. Bu sistemin kendi içine çözülmesinin ve çökmesinin başlangıcıdır; zaman içinde bu ters yapı değiştirilemez, "Üretilen değer>Tüketilen değer" dengesi kurulamazsa sistemin çökmesi kaçınılmaz hale gelir.

Ülkemizdeki iş insanları, yukarıda kısaca değinilen beş gelişme yanında, kendi iş alanlarına göre daha onlarca değişmeyi ve eğilimi izlemek zorundadır. İnsanın çıplak gücüyle yapamadığını, aklını kullanarak bulduğu araç ve metotlarla yapması geçmişe göre geometrik diziler halinde büyüyor. Araç ve metot geliştiren aklı besleyen de sorgulama ve fikri takip disiplinidir. Şimdi kendimize sorma zamanıdır: Aklımızı yeteri kadar devreye sokuyor muyuz?